

УДК [811.112.2+811.161.2]’246(477.85)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-5-19>

Галина СЕНИК,
orcid.org/0000-0001-7146-2884
кандидат філологічних наук,
асистент кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(Чернівці, Україна) *halynasenyk@yahoo.de*

ІНТЕРФЕРЕНТНІ ЯВИЩА З УКРАЇНСЬКИМ ЕТИМОНОМ У BUKOWINER DEUTSCH НА ПРИКЛАДАХ ІЗ КОРОТКИХ НАРИСІВ ФРАНЦА ПОРУБСЬКІ

Статтю присвячено дослідженню мовної інтерференції у німецько-українському дискурсі на початку ХХ століття, яке базується на комплексному аналізі мовних змін німецької мови у творі Франца Порубські *Rund um den Rathausturm und den Pruth*, виданого 1906 року. Майже 150-річне співіснування німецької з іншими мовами, такими як українська, румунська, польська, єврейська та російська, внесло свої корективи у тогочасне відтворення та вживання мови. Місцеві жителі знали щонайменше дві або три мови, а оскільки німецька була державною, то вона проникала здебільшого через державний апарат, військово-повинність, пресу та літературу.

Початок минулого століття характерний і тим, що у місті Чернівці почала розвиватися письменницька діяльність, чимало літературних діячів були багатомовними, тому інтерферентні явища проникали у їх твори. Спроба мовця робити власні висловлювання, опираючись на правила та структуру рідної мови та встановлювати невідповідні зв'язки між обома мовами, призводила до порушення мовних норм та помилок, тобто інтерференції. Дослідники розглядають її на граматичному, лексичному та фонологічному рівнях. Інтенсивність міжмовної інтерференції залежить від суб'єктивних та об'єктивних чинників, що на неї впливають, а також від зони її поширення. У мовленні буковинських німців вона була зумовлена їх тривалим перебуванням в іноземному середовищі та обмеженим використанням власної мови. Практично на всіх мовних рівнях відбувалися зміни, які вплинули на розвиток буковинської німецької. Особливо помітною була інтерференція на лексичному рівні, німецька була розбавлена місцевими реаліями, побутовими словами та вигуками. Чималу частину запозичених вигуків становили українські або саме буковинські відповідники, вони були настільки розповсюдженими, що майже замінили стандартні німецькі. Відбувалося також дослівне калькування іноземних словосполучень або морфологічні зміни різних частин обох мов в одному виразі або реченні.

Ключові слова: мовна інтерференція, буковинська німецька мова, вигуки, мовні контакти, запозичення.

Halyna SENYK,
orcid.org/0000-0001-7146-2884
Candidate of Philological Sciences,
Assistant at the Department of German, General and Comparative Linguistic
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
(Chernivtsi, Ukraine) *halynasenyk@yahoo.de*

INTERFERENCE PHENOMENA WITH UKRAINIAN ETYMON IN BUKOVINIAN GERMAN LANGUAGE IN THE SHORT SKETCHERS OF FRANZ PORUBSKI

The article is devoted to the study of language interference in German-Ukrainian discourse in the early twentieth century, which is based on a comprehensive analysis of language changes in German in the work of Franz Porubski "Rund um den Rathausturm und den Pruth", published in 1906. Almost 150 years of coexistence of German with other languages, such as Ukrainian, Romanian, Polish, Yiddish and Russian, made its adjustments in the reproduction and use of the language at that time. The locals knew at least two or three languages, and since German was the state language, it penetrated mostly through the bureaucracy, conscription, press and literature.

The beginning of the last century is also characterized by the fact that in Chernivtsi city started developing literary activity. Many authors were multilingual, so the interference phenomena penetrated into their works. The speaker's attempt to make his own statements based on the rules and structure of the native language and to establish inappropriate connections between the two languages led to interference. Researchers consider it at the grammatical, lexical and phonological levels. The intensity of interlinguistic interference depends on subjective and objective factors that do not affect it. Changes in the speech of the Bukovinian Germans were due to their long stay in a foreign environment and limited use of their own language. Changes took place at almost all language levels, which influenced the development of Bukovinian German. Every

synonymous word borrowed from Ukrainian or other languages has its own history. Some of them eventually replace the word of the recipient language and integrate into the lexical bulk, while others eventually fall out of use. This phenomenon is very diffusive and versatile. The integration of a borrowed lexeme or presence of the equivalent depends on many factors and the area of distribution plays an important role. The frequency of use is of great importance.

Interference at the lexical level was especially noticeable. German was diluted with local realities, everyday words and interjections. A large part of the borrowed interjections were Ukrainian or Bukovinian equivalents, they were so widespread that they almost replaced the standard German ones. There was also a literal tracing of foreign phrases or morphological changes of different parts of both languages in one expression or sentence.

Key words: language transfer, bukovinian german language, interjections, language contacts, borrowings.

Постановка проблеми. Інтерференція є відхиленням від стандартів рідної мови (мовленнєвою помилкою) внаслідок її контактів з іншою мовою. Вона може охоплювати всі рівні мови: фонетичний, морфологічний, лексичний і синтаксичний.

У зв'язку з поліетнічністю Буковини явище мовної інтерференції було досить поширене на її теренах. У кінці XIX – початку XX ст. українська та німецька мови тісно співіснували на цій території. Українська мова була представлена буковинсько-покутськими (творчість В. Стефаніка та Л. Мартовича), проміжними між гуцульськими (творчість Ю. Федьковича) та наддніпрянськими говорами південно-західного діалекту. Аналіз тогочасних творів показує, що місцеві жителі знали рідну українську, володіли державною німецькою та ще однією регіональною мовою на високому побутовому рівні. Українська мова у пресі XX ст. внаслідок міжмовних контактів зазнала впливу престижної німецької, на яку певною мірою орієнтувалися мовці у писемних стандартах граматичного вжитку та у синтаксичних конструкціях. Подібне явище було одним із поштовхів до посилення міжмовної інтерференції (Oguu, 2011).

Довгострокова взаємодія німецької та української мов під впливом, зокрема, румунської мови призвела до створення явища мовної інтерференції у буковинських німців під назвою *Bukowiner Deutsch*. Під владою Габсбурзької монархії кінця XIX – початку XX ст. основною державною мовою Буковини була німецька, а регіональними – українська, польська, ідиш та румунська, які використовувалися також у місцевому управлінні. Посилювало міжмовну інтерференцію й те, що місцеві на побутовому рівні знали три та більше мов, для службовців було обов'язковим вільно володіти двома або трьома мовами. Особливості колонізації суттєво відобразилися на німецькій мові Буковини. Австрійці, які переїхали у міста краю як високопосадовці та адміністратори, стали розповсюджувачами німецькомовного та культурного елементу. У той час німецька мова стала своєрідною *lingua franca* та існувала у трьох варіантах: як *літературна мова* (преси, офіційних установ, навчальних закладах), як *Buchenländisch* (розмовна

мова на ринку) та як локальні *рейно-франкські, баварські, грюндерські* говірки (Яцюк, 2010).

Аналіз досліджень. Дослідженню мовних змін у буковинському краї приділили значну увагу такі науковці, як І. Яцюк (Яцюк, 2010), О. Огуї (Oguu, 2011), Д. Костюк, М. Кочерган та Г. Сенік (Сенік, 2014). У їхніх роботах було проведено класифікацію та аналіз інтерференцій на основі різноманітних джерел того часу. Однак чимала кількість літератури та публікацій і досі залишається неопрацьованою, що дає підґрунтя для подальших досліджень у цій галузі. Багаторічне співіснування буковинських німців з іншими народами на території Буковини вплинуло на всі рівні німецької мови – від текстового до фонетичного (акомодація проривних приголосних, утрата умлауту, аспірації). У пресі та мовленні спостерігалось не лише вживання локальних запозичень, а й порушення синтаксичної та морфологічної структур. Завдяки дослідженням О. Огуї (Oguu, 2011) дізнаємося, що граматична інтерференція мов Буковини початку XX ст. характеризувалася як функціональним статусом поширених мов, так і ступенем їх генетичної чи типологічної спорідненості. Соціальний статус та ступінь спорідненості флективних мов визначалися активністю їх взаємодії. Запозичення конструкцій в українську мову зазвичай відбувалися через близькоспоріднену польську мову, вона мала вищий соціальний статус. Граматична інтерференція у буковинську німецьку проникала, як правило, через споріднений із німецькою ідиш від місцевих – української та румунської мов.

Гіпотеза дослідження полягає у тому, що запозичені слова з українським етимологом у *Bukowiner Deutsch* існували не тільки в усній мові буковинських німців, а й були широко представлені у прозі літературних діячів Буковини на початку XX ст.

Мета статті – аналіз, огляд та структурування мовних інтерференцій у мові буковинських німців як результат міжмовної взаємодії на прикладі твору Франца Порубські *Rund um den Rathausturm und den Pruth*.

Завдання – виявити інтерферентні явища під впливом української мови у *Bukowiner Deutsch*,

проаналізувати відхилення від прийнятих норм німецької мови, виявити зміни, які відбулися у них на морфологічному, лексичному та фонологічному рівнях.

Виклад основного матеріалу. Франц Порубські народився 1879 року у Чернівцях. Він був письменником та творив гумористичні нариси про Чернівці та Буковину, які публікувалися у місцевій пресі та книгах. Збірки його творів вийшли у 1906 році під назвою *Rund um den Rathausturm, Heiteres und Ernstes aus der Bukowina* (разом із буковинським автором Германом Міттельманом) та *Czenowitzzer Skizzen*. До того ж письменник публікував свої вірші у різних газетах Габсбурзької монархії.

Преса відзначила його як автора, який у своїх нарисах утілював автентичну картину місцевого та приміського життя. Як писав Раймунд Фрідріх Кайндл у передмові до *Czenowitzzer Skizzen*, Франц Порубські створив безцінний історичний матеріал для свого краю. Він описував та висвітлював менталітет людей у своєму місті, яким так яро захоплювався. Цікавим фактом є також те, що автор писав не звичайними німецькими реченнями, а саме так, як говорили місцеві жителі: суміш української, німецької та ідишу.

Короткі нариси Франца Порубські у книгах *Rund um den Rathausturm und den Pruth* та *Heiteres und ernstes aus der Bukowina* передають буденне життя звичайних чернівецьких жителів. Як писали у літературних статтях у денній газеті, що робило ці історії читабельними, так це кількість деталей та реалій тогочасного життя (Porubsky, 1906: 5).

Аналізований текст *Rund um den Rathausturm und den Pruth* із книги 2009 року значною мірою відповідає тому, який з'явився у серпні 1906 року у чернівецькому видавництві Schally і який автор присвятив тодішньому губернатору міста Триєст князю Конраду Гогенлоє-Шиллінгфюрсту. Проте, як зазначається у передмові, «у ньому були виправлені явні помилки. Окрім того, у кількох місцях була змінена структура речень, якщо це використовується для мовного потоку і це не типова буковинська ідіома. Було виправлено коми у багатьох місцях; так само незліченну кількість незрозумілих дефісів було видалено або замінено комами. Також манія автора закінчувати речення трьома крапками була значно зведена до мінімуму» (Porubsky, 1906: 5). Такі виправлення все ж дещо повпливали на аналіз мовної інтерференції на морфологічному та синтаксичному рівнях, і більшість досліджених нами проаналізованих випадків інтерференції належить до лексичних, які не були відредагованими у тексті.

Лексика іншомовного походження вивчається з погляду її етимології та тлумачення, а також досліджується семантична структура слова, його варіантність у мові-реципієнті. Із прагматичного боку вивчається функціонування лексики іншомовного походження та мотиви її використання у літературних текстах.

Функції у досліджених текстах можна розподілити на такі групи: інформативна, номінативна, мовна гра та функція пародіювання, функція емоційного впливу на читача.

Інтерференції з українським етимологом у фрагментах із твору Франца Порубські *Rund um den Rathausturm und den Pruth*

Zkapau! Zkapau! (buk. Entwisch! Davongekommen!)

«*Zkapau! Zkapau!*» wiederholt er immer wieder und eilt in das nächste Wirtshaus... (Porubsky, 1906: 36).

kulescha (Polenta)

osyledec (Hering)

Dort legte ich mein Haupt in den üppig wuschernden Rasen, verzehrte mit gutem Appetit meine selbstgekochte *kulescha* mit *osyledec* und trank Wasser aus der Kanalisierung (Porubsky, 1906: 13).

hodynka (Unterrichtsstunde, Stündchen)

... daß er endlich *hodynka* erwischt habe (Porubsky, 1906: 37).

wujko (Onkel)

Er sympatiert fast fanatisch mit seinem großen *wujko*... (Porubsky, 1906: 40).

toloka (Wiese)

...und nach einem erfolgreich inszenierten Steinbombardement jagen die Autotochthonen der *toloka* ihre zivilisierten Erbfeinde in die Flucht (Porubsky, 1906: 52).

zlodij (Dieb)

Da haben wir in erster Linie den *zlodij* schlichtweg, der ohne besondere Auswahl en detail stiehlt (Porubsky, 1906: 56).

kochanka (Liebhaberin)

Warum nimmst mir weg meine *kochanka*, du Holodnik? (Porubsky, 1906: 78).

kolija (Gleis), **poczta** (Post)

...er nützt mittels *besztelunok* die Segnungen der *kolija* oder *poczta* aus und läßt sich das Gewünschte bie vor die Tür seiner Behausung bringen... (Porubsky, 1906: 80).

zakuska (Imbiß, Häppchen)

Uneigennützig Zwischenhändler, die bloß auf eine *horiwka* und eine *zakuska* reflektieren... (Porubsky, 1906: 97).

na cerkwu (für die Kirche)

...und so hatte jener einen Geldbetrag von zehn Kronen *na cerkwu* (eine der ganbarsten Strafen unter Landleuten) stipulieren müssen (Porubsky, 1906: 98).

worih (Erzfeind)

Allerdings zur hellen Unzufriedenheit des Klägers, der seinen *worih* viel Lieber hinter vergitterten Fenstern brummen gesehen hätte (Porubsky, 1906: 98).

mejka (Traschweib)

...um eine bessere Aussicht zu gewinnen, wird von der *mejka* gehörig angeschaut (Porubsky, 1906: 98).

kum (Pate)

Ein *kum* nähert sich dem diensthabenden Posten... (Porubsky, 1906: 115).

«**Napyimo sia!**» (Trinken wir eins!) (Porubsky, 1906: 116).

Mnohaja lita! (Viele Jahre!) (Porubsky, 1906: 120).

sopiwka (Hirtenflöte)

...riß mit raschem Griff einem Nebenmann die *sopiwka* aus der Hand... (Porubsky, 1906: 121).

Wailo! (Ausdruck der Enttäuschung) (Porubsky, 1906: 121).

porcija (Portion/ Glas Schnapps)

besztelunok (Bestellung)

kolija (Gleis)

poczta (Post)

...er nützt mittels *besztelunok* die Segnungen der *kolija* oder *poczta* aus und läßt sich das Gewünschte bie vor die Tür seiner Behausung bringen... (Porubsky, 1906: 80).

Der Erzähler schwieg eine Weile, labte seine trockene Kehle mit einer frischen *porcija* und fuhr fort... (Porubsky, 1906: 120).

paczka (Päckchen Tabak), **pysar** (Schreiber)

In diesem Fall – sagen wir, wenn Onkel Fedjiko nebst der bewußten Flasche als *preczynok* auch eine *paczka* samt vielen herzlichen Grüßen von Tante Warwara sandte – nannte ihn der schmunzelnde Pajatasch *pysar* (Porubsky, 1906: 126).

Residencya (Residenz), **wladyka** (Erzbischof)

...Steinhäuser gibt es dort aus Schritt und Tritt, und erst die gewaltige *residencya*, wo der *wladyka* wohnt! (Porubsky, 1906: 126).

horbotka (Bauernrock)

...die in der schlichten, landesüblichen *horbotka* irgendwo im Stall hockt... (Porubsky, 1906: 136).

kosznicia (Hütte, in der die Maiskolben aufbewahrt werden)

Nun weiß es im Dorf mit Bestimmtheit schon jeder Bauernjunge, und die Spatzen pfeifen es sogar von der *kosznicia* herunter... (Porubsky, 1906: 137).

chudoba (Viehstand/Vieh)

...als auf die blanken Kronen und die stattliche *chudoba* des Gemeinderats Iwonika abgesehen hatte (Porubsky, 1906: 140).

chram (Kirchweihfest)

Da gab es keinen *chram* im Dorf... (Porubsky, 1906: 141).

zaruczyna (Verlobung)

Ja, man munkelte sogar schon etwas von einer *zaruczyna* (Porubsky, 1906: 141).

Отже, розмовна німецька мова була насичена переважно місцевими реаліями та побутовими словами, здебільшого запозиченими із західно-українського діалекту. У тексті випадки україномовних запозичень виконують номінативну та експресивну функції для охарактеризування звичайного життя чернівецьких мешканців.

Із метою проведення дослідження вибраних мовних явищ ми керувалися загальними та спеціальними лінгвістичними методами. *Описовий метод* уможливив комплексну класифікацію, інтерпретацію досліджених мовних явищ. *Етимологічний аналіз* базується на порівняльно-історичному методі та дав змогу встановити походження запозичених одиниць, а в сукупності із *зіставним методом* було встановлено закономірні морфологічні, фонетичні та синтаксичні зміни або подібність. *Словотвірний аналіз* та *метод дедукції* було використано для розуміння структури та вияву твірної основи та виявлення загальних для аналізованих прикладів процесів адаптації, які відбулися у запозичених з української лексичних одиницях.

Для виокремлення інтерферентних явищ у художній літературі також послуговуємося *зіставним* та *типологічним* методами. Порівнюючи фонетичні, граматичні та синтаксичні рівні української та німецької мов та визначивши їх розбіжності, отримуємо випадки можливих форм інтерференції.

Розглянемо процеси адаптації (Слаба, 2019: 37), які пройшли зафіксовані нами у літературі лексичні запозичення з української мови. Під час фонетичної адаптації характерним є пристосування іншомовних слів до наголосу та системи звуків мови-реципієнта. Як бачимо, подані лексичні одиниці зазнали фонетичної субституції, а саме відбулася заміна нехарактерних звуків української мови схожими німецькими: бук. нім. *hodynka* (Stündchen) – укр. годинка; бук. нім. *toloka* (Wiese) – укр. толока (поле, для випасу худоби); бук. нім. *kochanka* (Liebhaberin) – укр. коханка; бук. нім. *worih* (Erzfeind) – укр. воріг (ворог); бук. нім. *paczka* (Päckchen Tabak) – укр. пачка.

Процес адаптації на **морфологічному рівні** відбувається введенням слова у граматичну систему мови. Іменники української мови не мають артикля,

але їх рід зберігається в буковинській німецькій, вони пишуться з маленької літери, а не з великої, як в мові-реципієнті, це можна назвати порушення норм німецької мови, оскільки більшість іменників не підлягали орфографічним змінам:

укр. кулеша – бук. нім. kulescha (нім. die Polenta)

укр. оселедець – бук. нім. osyledec (нім. der Hering)

Спостерігаємо також **словотвірну адаптацію** в окремих словах німецького походження, які зазнали українського впливу. Зміни відбулися за рахунок суфіксації, а саме – додавання до німецької лексеми українського суфіксу **-ок**:

бук. нім. *bestelunok* (замість нім. die Bestellung).

Синтаксична інтерференція істотно проявлялася у дослівному калькуванні іншомовних сполучень із польської, української та румунської мов. До них відносимо як сталі вирази, так і звичайні словосполучення:

na cerkwi (für die Kirche): ...und so hatte jener einen Geldbetrag von zehn Kronen *na cerkwi* (eine der ganbarsten Strafen unter Landleuten) stipulieren müssen. (Porubsky, 1906: 98);

Nema hroszyi! (Kein Geld) (Porubsky, 1906: 17);

Naj sud sudy! (Möge das Gericht entscheiden!) (Porubsky, 1906: 97).

Характерним також було змішування у словосполученнях обох мов, де німецький іменник або дієслово вже було змінене відповідно до граматичної системи української мови: за часів Австро-Угорщини назви державних установ на Буковині були німецькою мовою, тому місцеві жителі зазвичай адаптували іншомовні слова під свою мову, вони й набували широкого вжитку у побутовому житті: «*Idu do bezyrku!*» (Ich gehe ins Bezirksgericht!) (Porubsky, 1906: 96) – слово *bezyrku* тут позначало тогочасну реалью, яка у перекладі означає «районний суд».

У ході дослідження виявлено випадки вживання української частки «**ну**», що додавали іншомовним реченням смислових відтінків значення. Спершу може здатися, що частка **No** використана у значенні заперечення від німецького *nö*, однак за смисловим значенням із контексту воно передає саме українське «**ну**»: **No, no! Das will ich glauben!** (Porubsky, 1906: 7).

Значну частину дослідженої лексики у творі становлять вигуки, які утворилися у німецькому діалекті і практично витіснили їх відповідники. У мовознавстві розрізняють такі групи вигуків (Oguu, 2011): первинні, непохідні та вторинні, похідні від інших частин мови; у буковинській німецькій мові зустрічаємо обидва типи запозиче-

них вигуків. До цієї частини мови відносимо такі лексичні одиниці українського походження:

а) *Bože!* (Herr Gott!) – укр. «Боже!»: похідний, емоційний вигук, який виражає здивування.

б) *Anu* (Los) – укр. «ану»: первинний, спонукальний вигук.

в) *Hej!* (Na!) – укр. «гей!»: первинний, спонукальний вигук, який позначає наказ або поштовх до дії.

г) *Djakuju!* (Danke!) – укр. «дякую!»; *Proszu!* (Bitte!) – укр. «прошу»: похідні вигуки, що виражають вдячність.

г) *Buwajty zdrowi!* (Bleiben Sie gesund!) – укр. «бувайте здорові!»: вигуківий фразеологізм для прощання.

д) *O!* (Oh!; Ah!) – укр. «О!», первинний вигук, який слугує засобом виразності.

Певну кількість вигуків іншомовного походження становлять вигуки саме з буковинського діалекту, не притаманні українській мові:

а) *Ahi!* (Bah!) – бук. «агі!»: емоційний осуджувальний вигук, що означав «тю, тьху, цур тобі!»; у тексті: *Ahi! – Naj to schlag trafyt* (Der Schlag soll dich treffen!).

б) *Wailo!* (Ach je!) – бук. «вайльо!»: вигук розчарування, що означало «ой-ой, ой лишенько!».

в) *Moj!* (Ach!) – бук. «мой!»: вигук, який слугував для привертання ваги до незнайомої людини, українською можна передати як «геу, ей!».

г) *Adewe!* (Na siehst du!) – бук. «адиво!»: вигук, утворений за допомогою дієслова й означав «бач, дивись!».

Висновки. Як бачимо, вживання запозичених вигуків у буковинській німецькій мові було досить поширеним та набуло загального вжитку. Лінгвістична інтерференція початку ХХ ст. у німецькомовному просторі Буковини була зумовлена повсякденним контактуванням німецької з іншими мовами, зокрема українською. Результати проведеного дослідження свідчать про те, що мовні зміни у літературному тексті проявлялися на синтаксичному, морфологічному, фонетичному та лексичному рівнях. Серед них можна виділити такі: порушення орфографічних норм німецької мови, буквально калькування іншомовних словосполучень, поєднання різних частин мови німецької та української в одному реченні, а також субституція німецьких вигуків українськими або суто локальними.

Наше дослідження тексту *Rund um den Rathausturm und den Pruth* підтвердило гіпотезу, що запозичені слова з українським етимом існували не тільки у повсякденному вжитку буковинців, а й досить часто зустрічаються у прозових текстах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бородай О. І. Інтерференційні зони сучасної української мови. *Матеріали XLV Науково-технічної конференції ВНТУ*, м. Вінниця, 23–24 березня, 2016 р. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/index> (дата звернення: 28.08.2020).
2. Вайнрайх У. Языковые контакты. Состояние и проблемы исследования. Киев : Вища школа, 1979. 263 с.
3. Гуйванюк Н. Вигуки у буковинських говірках. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. 2011. Вип. 24. С. 100–106.
4. Муратова Г. Тлумачення поняття «інтерференція» в сучасних лінгвістичних дослідженнях. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство, мовознавство, фольклористика*. 2007. Вип. 18. С. 27–29.
5. Сенік Г. І. Наслідки контактування української і німецької мов на Буковині. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2014. Вип. 692–693. С. 223–225.
6. Слаба О. В. Морфологічна адаптація запозичень у сучасній німецькій мові. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 8. С. 36–40.
7. Яцюк І. Я. Lexikalische besonderheiten deutscher dialekte in Galizien- und der Bukowina. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія філологічна*. 2010. Вип. 14. С. 306–311.
8. Nübling D. Die prototypische Interjektion: Ein Definitionsvorschlag. *Zeitschrift für Semiotik*. 2004. № 26(1/2). S. 11–45.
9. Oguy O. Interkulturelle Diskurskontakte Deutsch vs. Buchenländisch – Ukrainisch (bzw. ihr Interferenzgrad) in der Bukowina (1900-1920) Concordia Discors vs Discordia Concors 3: Researches into Comparative Literature, Contrastive Linguistics, Translation and CrossCultural Strategies. Suceava : Stefan cel Mare University Press, 2011. P. 189–212.
10. Porubsky F. Rund um den Rathausturm und den Pruth. Czernowitz : Hrabczuk, 1906. 189 S.

REFERENCES

1. Borodai O. I. (2016, March). Interferentsiini zony suchasnoi ukrainskoi movy [Interference zones of the modern Ukrainian language]. *Materialy XLV Naukovo-tekhnichnoi konferentsii VNTU, Vinnytsia* [in Ukrainian]. Retrieved 10. 08. 2020. URL: <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2016/paper/view/254>.
2. Weinreich U. (1979). Yazykovyie kontakty. Sostoyanie i problemy issledovaniya [Language contacts. Research status and problems] K. : Vyshcha shkola [in Russian].
3. Huivaniuk, N. (2011). Vyhuky u bukovynskykh hovirkakh [Interjections in Bukovinian dialects] *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Ser. Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*, 24, 100-106 [in Ukrainian].
4. Muratova H. (2007). Tlumachennia poniattia "interferentsiia" v suchasnykh lnhvistychnykh doslidzhenniakh [Interpretation of the concept of "interference" in modern linguistic research] *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo, movoznavstvo, folklorystyka*, 18, 27-29 [in Ukrainian].
5. Senyk H. I. (2014) Naslidky kontaktuvannia ukrainskoi i nimetskoi mov na Bukovyni [Consequences of contacting Ukrainian and German languages in Bukovina] *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu: Hermanska filolohiia*, 692-693, pp. 223-225 [in Ukrainian].
6. Slaba O. V. (2019). Morfolohichna adaptatsiia zapozychen u suchasni nimetskii movi [Morphological adaptation of borrowings in modern German] *Zakarpatski filolohichni studii*, 8, 36-40 [in Ukrainian].
7. Yatsiuk I. Ya. (2010). Lexikalische Besonderheiten deutscher Dialekte in Galizien- und der Bukowina [Lexical conditions of German dialects in Galicia and Bukovina] *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia. Ser.: Filolohichna*, 14, 306-311 [in German].
8. Nübling D. (2004). Die prototypische Interjektion: Ein Definitionsvorschlag [The Prototypical Interjection: A Suggested Definition] *Zeitschrift für Semiotik* 26, 1/2, pp. 11–45 [in German].
9. Oguy O. (2011). Interkulturelle Diskurskontakte Deutsch vs. Buchenländisch – Ukrainisch (bzw. ihr Interferenzgrad) in der Bukowina (1900-1920) [Intercultural discourse contacts German vs. Buchenland – Ukrainian (or its degree of interference) in Bukovina (1900-1920)] Suceava: Stefan cel Mare University Press, pp. 189–212 [in German].
10. Porubsky F. (1906). Rund um den Rathausturm und den Pruth [Around the town hall and the Prut] Czernowitz : Hrabczuk [in German].